

Discussiepunten naar aanleiding van het RKC-onderzoek naar Gemeenschappelijke Regelingen

Naar aanleiding van de bevindingen van het onderzoek naar Gemeenschappelijke Regelingen en de aanbevelingen die de RKC's naar aanleiding daarvan hebben opgesteld, formuleert de Haarlemse RKC de volgende discussiepunten voor de commissie Bestuur:

- Herkent de raad zich in het beeld dat in het onderzoeksrapport is geschetst?
- Wil de raad meer greep hebben/invloed uitoefenen op GR's en de activiteiten die ze uitvoeren dan nu het geval is? Zo ja:
 - Op welke aspecten van de organisatie e/o de activiteiten wil men meer greep hebben/invloed uitoefenen?
 - Hoe ver moet die greep/invloed gaan?
 - Hoe wil de raad tot meer greep en invloed komen?

Versterken van greep en invloed kan door beter gebruik te maken van de mogelijkheden die de Wgr biedt en/of door de betreffende activiteiten niet bij een GR onder te brengen maar bij een ander type organisatie. Hierop wordt hieronder kort ingegaan.

1) **BETER GEBRUIK MAKEN VAN DE MOGELIJKHEDEN VAN DE WGR**

Hieronder wordt weergegeven hoe de invloed van de raad op GR's kan worden versterkt door beter gebruik te maken van de mogelijkheden van de WGR.

1a) Bij het aangaan van nieuwe GR's

Meer aandacht voor formulering bevoegdheden raad

Door bij het aangaan van een GR meer aandacht te hebben voor consequenties mbt de bevoegdheden van raadsleden op het betroffen beleidsterrein, de verantwoordelijkheden en de informatievoorziening kunnen GR-statuten op dat punt meer mogelijkheden bieden dan nu het geval is.

Doelstellingen formuleren

Door bij het aangaan van een GR heldere doelen te formuleren wordt controle eenvoudiger.

Meer flexibiliteit in GR

Door in de statuten van de GR te regelen dat er meer flexibiliteit bestaat ten aanzien van doelstellingen, prestatieafspraken, informatievoorziening verantwoordelijkheids- en bevoegdhedenverdeling kan de invloed van de raad op GR's vergroten.

1b) Bij bestaande GR's

Bestrijden rolverwarring

Raadsleden die in het bestuur van een GR-zitten, worden geacht in hun eigen raad het beleid te beoordelen dat ze zelf als GR-bestuurder hebben vastgesteld. Om deze rolverwarring te bestrijden zou het AB kunnen bestaan uit alle raadsleden van de participerende gemeenten (waarmee de raden een beslissende stem krijgen), aangevuld met collegeleden die het DB moet vormen. Een andere optie is juist geen raadsleden in GR-besturen op te nemen, zodat de raad een zuiver controlerende functie heeft. Voor welke oplossing moet worden gekozen, hangt samen met de door de raden ervaren behoefte van betrokkenheid bij het beleidsterrein van de betrokken GR.

De raad zou meer invloed kunnen hebben als de ‘eigen’ GR-bestuurders verplicht zijn om in het GR-bestuur de gemeentelijke standpunten en belangen uitdragen en verdedigen en niet die van de GR. In dat geval zou het GR-bestuur kunnen worden teruggebracht tot een enkele vertegenwoordiger per gemeente met gewogen stemverhoudingen (er is immers een eensluidend gemeentelijk standpunt). Deze oplossing is volgens de RKC onwerkbaar omdat het gevolg van de aanpak is dat de belangen van de GR als geheel niet meer worden vertegenwoordigd in het bestuur, waarmee er van een *gezamenlijke* regeling geen sprake meer is.

Meer aandacht voor GR's

Door de aandacht van de raad voor GR's beter te organiseren kan de raad meer invloed uitoefenen op GR's. Hiertoe moeten keuzes worden gemaakt. Moet er altijd aandacht zijn voor GR's (vast agendapunt in de of raad, signaleringsfunctie van ‘eigen’ bestuurders organiseren) of alleen als er problemen worden gesignaleerd? Moet elke GR op de voet worden gevolgd of moet er onderscheid worden gemaakt tussen GR's met hoge en lage betrokkenheid?

Betere en transparantere informatieverstrekking

In het verlengde van het voorgaande kan een structurering van de informatievoorziening vanuit GR's leiden tot meer grip van de raad op de organisaties. Ook hiervoor moeten keuzes worden gemaakt. Welke stukken wil je als raad zien? Wat laat je over aan het college? Wat verwacht je van de ‘eigen bestuursleden’ mbt de informatieverschaffing? Welke mate van ambtelijke ondersteuning is gewenst? Hoe toegankelijk moeten de GR-stukken voor de raadsleden zijn?

Sterker bestuur

De raad zou meer invloed kunnen hebben als de voorbereiding op en opkomst bij bestuursvergaderingen van GR's waarbij raadsleden in AB zitten, verbeteren.

Betere logistiek

De raad zou meer grip kunnen krijgen op GR's als er meer tijd zou zijn om de behandeling van de stukken voor te bereiden. Het knelpunt lijkt vooral te liggen bij de logistiek van de afhandeling van GR-stukken binnen de gemeente. Verbetering is mogelijk door de stukken direct na ontvangst te vermenigvuldigen en aan de raadsleden aan te bieden.

2) ANDERE ORGANISATIEVORMEN

Hieronder wordt weergegeven welke alternatieve organisatievormen voor gemeentelijke samenwerkingsverbanden door de respondenten zijn genoemd. Opgemerkt dient te worden dat sommige van die oplossingen geen einde maken aan het gebruik van de Gemeenschappelijke Regeling, terwijl dat bij andere wel het geval is. Gevolg is dat bij in ieder geval een deel van de voorgestelde alternatieven de in het onderzoek geconstateerde problemen zullen blijven bestaan. Over of en in hoeverre dat het geval is bij de overige genoemde alternatieven doet de RKC geen uitspraak omdat niet is onderzocht welke voor- en nadelen mbt sturing en controle zij hebben.

De genoemde alternatieven zijn:

- Zwaardere rol ambtenarij: besluitvorming laten voorbereiden door ambtenaren van de grootste gemeente, die advies uitbrengen aan de raden van alle deelnemende gemeenten
- NV met raad van Commissarissen waarin deelnemende gemeenten belang in hebben met een bestuur van professionals (bijv. voor Paswerk).
- Centrumgemeente organiseert dienst/voorzienig, randgemeenten nemen diensten af. Convenant met opdrachtgever/nemerposities.
- Bestuur niet vullen met raads- en collegeleden maar met burgers
- Meer bedrijfsmatig, slagvaardiger werken, zonder politieke rem: een BV met gemeenten als aandeelhouders.
- Raad van Toezicht bestaande uit deskundigen (geen raadsleden maar mensen met relevante ervaring in de sector).

- Verzelfstandiging met wethouders als commissarissen.
- Stichting met aandeelhouders, bedrijf, subsidierelatie, stichting met contractrelatie (altijd voor de gemeenten open-einderegeling).
- Dienstverleningsovereenkomst zoals Milieudienst IJmond (goed borgen, met terugkoppelingsmoment in eigen lokale organisatie).
- Gemeenten samenvoegen.
- Privaat bedrijf dat contracten sluit met de gemeenten
- Gemeentelijke dienst van Haarlem waar overige gemeenten diensten van kopen